

Del 1: Soulens groove-arbetare

Soulmusiken hade stark koppling till medborgarrättsrörelsens USA. Storhetstiden på 60-talet föddes ur en mix av rhythm & blues och gospelmusik. Skivindustrin gjorde gospelns andlighet konsumtionsvänlig.

En klump polyvinylklorid stor som en hockeypuck pressas med 100 tons tryck och på mindre än trettio sekunder är den klar. LP-skivan. Den platta svarta grunken som så många samlar på och som en gång gav rikedomar till dem som behärskade det finstilla i kontraktet.

1970-talet blev LP-skivans kulmen. Någon köper den 2017.

Någon på den lokala uteserveringen viftar glatt med en skivpåse i näven och utropar:

– Man köper vinyl men man lyssnar på streamat ...

I slutet av -70 besökte jag en välsorterad skivaffär i Uppsala, kanhända hette den Black Wax Records. Klev in och frågade den finske ägaren om han möjligen kände till någon annan kvinnlig soulartist värd att lyssna på. Finnen förstod mig, ledde mig genast fram till skivbacken med artister på "J". Han sa med auktoritet och finsk känsla för soul – den ska du ha!

Det var ett vinyl med Margie Joseph. Kompad av dåtidens bästa studiomusiker, Dupree, McCracken, Purdee, Tee, men med Josephs röst som det främsta instrumentet. En av dåtidens mest nyanserade röster och med en boost som bara övertrumfades av The Queen of Soul. Stackars Margie. Förstaplatsen var redan tagen, en flod av rhythm & blues och soul hade sköljt över västvärlden.

Hon borde ha hörts av fler. I helfigur på omslaget från Atlantic Records i en liten svart klänning. Helt efter

dåtidens standardformel på vinnande skivomslag. Blicken från konvolutet är skärskådande och har massor av sisu. Hon var 23 år på bilden. Snart skulle musiktrenden tippa över; ner i discon. Hennes timing var inte den bästa.

Margie Joseph, född 1950 i Mississippi. Som så många andra hade hon sin bakgrund i gospeln. Hon hoppade mellan olika skivbolag när den nya tiden bröt in på 80-talet men sadlade till sist om och blev lärare, enligt Wikipedia.

På ett plan är det historien om den eviga tvåan. Eller om alla begåvade och hungriga som krävs för att någon skall bli etta. Eller om underhållningsindustrins "matsmältningssystem". Nu säljs hennes röst world-wide. Inte en cent till Margie. Som hon själv säger: " They say that the cost of the production ate my royalties ...". Till på köpet förlorade hon alla sina ägodelar, inklusive halvfärdiga inspelningar i orkanen Katrina.

Här kan du läsa [hennes egen historia](#).

I snart fyrtio år har jag ägt denna skatt. Du kan höra hennes mörka blick i [I'd Rather Go Blind](#) som ligger på albumet "Margie Joseph" . Inspelad 1973 med Arif Mardin som producent på Jerry Wexlers och de turkiska mirakelbröderna Erteguns Atlantic Records.

Men den kom sent, epoken gick mot sitt slut.

Skivbolaget Atlantic mer eller mindre lanserade den världsliga gospel som kallas soul redan på 50-talet med Ray Charles, som i [Mess Around](#) och [What'd I Say](#). Franklin gjorde sin "crossover" 1967 på Atlantic med LP:n [I never loved a man \(the way i loved you\)](#) och världen fick gåshud. Den blev en milstolpe. Här visar hon själv på [skillnaden mellan gospel och soul](#).

Franklin blev Franklin som vi känner henne. Efter mer än 10 år i branschen vågade pastor C L Franklins dotter till sist göra världslig musik av sin gospel.

Sam Cooke var den tredje storheten. Också han med bakgrund i kristen musik och i gruppen Soul Stirrers som hade sina rötter i 20-talets gospel. Ett prov på det är [The Last Mile of the Way](#). Cooke mördades mitt i steget mot berömmelsen 1964. Hans sång [A Change Is Gonna Come](#) blev ett av ledmotiven för Medborgarrättsrörelsen. Precis som James Browns "[Say It Loud – I'm Black and I'm Proud](#)" eller Nina Simones [Young, Gifted and Black](#). Eller, inte minst, Franklins inspelning av [Respect](#).

Efter mordet på Martin Luther King övergick protestmarscherna till upplopp. Soulmusiken fick en annan puls och oroligheterna eskalerade.

Stundtals driver det iland en digital "flaskpost" med ett glatt budskap från då till oss nu.

Liveinspelningen från [Fillmore West](#) (eller Don't fight the feeling på CD 2005!) är en sådant. Franklin omfamnade eget material och dåtidens popgruva i en uppvisning av vad genren förmådde – som Franklins och Charles unika duett i "[Spirit in the Dark](#)".

Kanske soulmusiken är en utdöd modernitet men inte helt bortglömd. Amy Winehouse visade på kraften långt senare. Som alla moderniteter upplevdes den en gång som något definitivt, som slutprodukten. Så är det aldrig.

Men många förtjänar att fiskas upp ur den digitala floden.

Text och bild: Farbror Mosterberg